

<i>Naam van de praktijk</i>	Voorbeeld-Protocol Beschermende maatregelen bij hygiëne	
<i>Logo van de praktijk</i>	Protocolnummer:	Versie:
	Auteur:	Vaststellingsdatum:
	Beheerder (naam):	Herzieningsdatum:
	Bestemd voor (functie(s)):	
Disclaimer	Er zijn geen rechten te ontleen aan het gebruik van de protocollen ten aanzien van de accreditering. Het is een hulpmiddel.	

Achtergrondinformatie:

Persoonlijke beschermingsmiddelen voorkomen de transmissie van micro-organismen van de zorgverlener naar de patiënt en omgekeerd. Verschillende hulpmiddelen beschermen tegen bloed en andere lichaamsvloeistoffen, zoals handschoenen, mondneus maskers, schorten, jassen en veiligheidsbrillen. Met uitzondering van de brillen beschermen deze hulpmiddelen ook de patiënten tegen infecties die ze van de zorgverlener kunnen oplopen.

Als zorgverlener moet u zich voortdurend afvragen of het dragen van beschermingsmiddelen geïndiceerd is:

1. Loopt de patiënt of de zorgverlener een risico op overdracht van micro-organismen?
2. Is er kans om in aanraking te komen met bloed of andere lichaamsvloeistoffen?

Als u één van deze vragen positief beantwoordt, dan is een beschermingsmiddel geïndiceerd. De Wet BIG stelt dat beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg patiënten geen schade of aanmerkelijke kans op schade mogen toebrengen. Het voorkómen van transmissie van micro-organismen staat ook in dat kader.

Handschoenen

In de gezondheidszorg draagt men om twee redenen handschoenen. Ten eerste om te voorkomen dat de handen van de zorgverlener in aanraking komen met organisch materiaal en micro-organismen van de patiënt. Ten tweede om overdracht van micro-organismen van de handen van de zorgverlener naar de patiënt te voorkomen.

Handschoenen moeten een goede pasvorm hebben als de kans bestaat dat er bloed of andere lichaamsvloeistoffen in de handschoen lopen. Er zijn ook handschoenen met een lange schacht verkrijgbaar.

Nitriël en latex handschoenen hebben een significant kleinere kans op perforaties dan vinyl handschoenen, en hebben daarom de voorkeur.

Het dragen van handschoenen is geen alternatief voor handreiniging- of desinfectie. In de handschoen is het warm en vochtig en in die omstandigheden gedijen micro-organismen goed. Daarnaast bestaat het risico dat iemand zijn handen besmet tijdens het uittrekken van de handschoenen. Na de handelingen trekt u de handschoenen uit en gooit ze weg.

Als u de handschoenen aan hebt mogen ze niet in contact komen met omgevingsmaterialen zoals telefoons, deurknoppen, apparatuur, toetsenborden. Voorkom dat de verpakking van de handschoenen nat wordt; zet de verpakking dus niet op de wastafel. Voorkom beschadiging van de handschoenen voor gebruik. Neem ze dus niet los in de visitetas mee, maar in een zakje.

De praktijk heeft voldoende handschoenen beschikbaar op de locaties waar ze gebruikt worden:

- behandel/onderzoekruimtes
- laboratorium, ruimte waar instrumentarium gereinigd wordt
- visitetas, spoedtas/koffer

Wanneer gebruik je handschoenen?

Niet-steriele handschoenen

- Wanneer uw handen in contact (kunnen) komen met bloed, lichaamsvochten, excreta, slijmvliezen, niet-intacte huid of verpleeg- en behandelmaterialen die hiermee in aanraking zijn geweest.
- En alleen tijdens patiëntgebonden handelingen. U trekt ze direct na deze handelingen uit. Ze mogen tijdens het dragen niet in aanraking komen met omgevingsmaterialen zoals telefoons, deurknoppen, apparatuur, toetsenborden.

Steriele handschoenen

- Draagt u om de patiënt te beschermen tegen uw eigen micro-organismen, dus bijvoorbeeld wanneer er contact is met de doorboorde huid of met steriele weefsels.
- Draagt u ook bij het hechten als u de hechtdraad met de hand knoopt. (Als u gebruik maakt van de 'no touch' techniek hoeft u geen steriele handschoenen te dragen).

Aantrekken van steriele handschoenen

1. Pak en controleer de verpakte handschoenen: de juiste maat, onbeschadigde verpakking, houdbaarheidsdatum.
2. Was/desinfecteer de handen.
3. Open de buitenverpakking en neem de binnenverpakking eruit. Leg deze op het werkvlak met de handschoenopening naar u toe. Open de binnenverpakking met duim en wijsvinger en vouw de verpakking goed open, zodat het papier niet terug valt. Raak de binnenkant van de verpakking niet aan.
4. Pak met de linker duim en wijsvinger de rechterhandschoen van het papier bij de omgeslagen dubbele laag van het manchet (linkshandigen doen dit uiteraard andersom). Hou de handschoen op ruime afstand van de kleding en het werkvlak; kijk goed waar duim en vingers zitten en schuif de rechterhand met een vloeiende beweging in de handschoen. Laat de manchet los. De steriele handschoen mag geen enkel contact maken met niet-steriele materialen in verband met contaminatie.
5. Pak de linkerhandschoen door de vingers van de gehandschoende rechterhand in de manchetplooï te plaatsen, hou hierbij de duim op afstand. Trek de handschoen aan zoals beschreven voor de rechterhandschoen.
6. Sla de manchetplooï van de linkerhandschoen terug met de eronder gestoken vingers van de rechterhand; doe dit vervolgens ook bij de andere handschoen. Corrigeer nu eventueel de vingers die niet goed op hun plaats zitten.

Uittrekken van handschoenen

1. Rechterhandschoen: pak een plooïtje op aan de buitenkant van de handschoen, minstens 2,5 cm van de rand aan de manchet (linkshandigen doen eerst de linkerhandschoen uit). Als er een manchet zit plaats je de vingers onder de manchetrand.
2. Raak alleen de buitenkant van de handschoen aan en trek de handschoen over de vingers uit, zodat de binnenkant buiten komt. Gooi de handschoen weg of hou hem vast in de linkerhand.

3. Linkerhandschoen: plaats duim tussen pols en handschoen en trek de handschoen over de vingers uit, zodat de binnenkant buiten komt en eventueel de rechterhandschoen nu in de linkerhandschoen zit.
4. Gooi de handschoenen weg.
5. Was/desinfecteer de handen.

Veiligheid handschoenen

Handschoenen die aan de volgende normeringen voldoen, geven de minste kans op missers:

- NEN-EN 374 (beschermende handschoenen tegen chemicaliën en micro-organismen): te gebruiken bij bijvoorbeeld het reinigen van instrumentarium (met zeep of alcohol), voor het reinigen van delen van de behandelkamer (bv. onderzoeksbank met alcohol of chlooroplossing). Daarnaast is het wenselijk handschoenen met deze norm te gebruiken bij desinfectie van een wond of bij wondverzorging (bv. met chloorhexidine en/of alcohol 70%). De verzorging van wonden en slijmvliezen of het reinigen van instrumentarium, waarbij ook een chemisch schoonmaakmiddel gebruikt wordt (zoals zeepsop, alcohol, chloorhexidine).
- NEN-EN 455 (medische handschoenen voor eenmalig gebruik): te gebruiken bij lichamelijk onderzoek. De norm EN-374-1 is niet uitwisselbaar met een andere norm: alleen de norm EN374 1 garandeert dus microbiologische en chemische veiligheid. Het kan echter verwarrend zijn om met meerdere soorten handschoenen te werken in één praktijk. Daarom is het aan te raden om voor alle handelingen waarbij handschoenen geïndiceerd zijn binnen de praktijk dezelfde handschoenen te gebruiken; handschoenen die voldoen aan de EN norm 374-1 voldoen voor alle handelingen.

Onderzoekshandschoenen worden over het algemeen van kort voor tot vlak na een behandeling gebruikt. Na iedere behandeling moeten de handschoenen worden vervangen. Handschoenen worden nooit gewassen of voor meerdere behandelingen gebruikt. Na het uittrekken van de handschoenen moeten de handen gewassen worden vanwege:

- onopgemerkte perforatie;
- bacteriegroei in de handschoen;
- contaminatierisico bij het uitdoen.

Onder handschoenen mogen i.v.m. risico op perforatie nooit sieraden gedragen worden.

Beschermende kleding

Schorten of jassen helpen voorkomen dat de eigen kleding van de zorgverlener besmet raakt met patiëntmateriaal en dus mogelijk met pathogene micro-organismen.

Wanneer moet men een schort dragen?

- Als de kans bestaat op spatten en spuiten van bloed, andere lichaamsvloeistoffen, secreta of excreta (bijvoorbeeld tijdens kleine ingrepen).
- Bij nauw contact met patiënten, materialen of instrumenten waardoor er micro-organismen op de kleding kunnen komen.